

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุน
ในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง
Extension of Using Fertilizer According to Soil Analysis Data to Reduce
the Cost of Oil-palm Production of Farmers in Wang Wiset District, Trang Province

บดีรินทร์ ภักดี (Badin Phakdee)¹ สีนินุช ครุฑเมือง แสนเสริม (Sineenuch Khrutmuang Sanserm)²

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (Benchamas Yooprasert)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทั่วไป และการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร 2) ความรู้และการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร 3) การได้รับและความต้องการส่งเสริม การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร และ 4) ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกร ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง จำนวน 2,107 ราย กำหนดขนาดตัวอย่างใช้สูตรทาโร ยามาเน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่าง 187 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามรายชื่อเกษตรกรแต่ละตำบลตามสัดส่วน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) เกษตรกรอายุเฉลี่ย 54.04 ปี มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.94 คน มีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 12.05 ปี มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 9.21 ไร่ มีรายได้จากการขายปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 108,034.76 บาทต่อปี 2) ความรู้ในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) เกษตรกรได้รับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 4) เกษตรกรมีปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ การส่งเสริมการเกษตร การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การผลิตปาล์มน้ำมัน

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช neung.prang@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช tukstou@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช yoobench@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) general conditions and oil palm production of farmers 2) knowledge and practice in the application of fertilizer according to soil analysis for cost reduction in oil palm production of farmers 3) the receiving and needs for the application of fertilizer according to soil analysis to reduce the costs in oil palm production of farmers and 4) problems and suggestions about the extension on the application of fertilizer according to soil analysis for cost reduction in oil palm production of farmers. This research was survey research. The population of this research was 2,107 oil palm production farmers in Wang Wiset district, Trang province who had registered as farmers with the department of agricultural extension in 2022. The sample size of 187 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.07 through simple random sampling method by picking out the name of the farmers from each sub-district proportionally. Data were collected by using interview forms and were analyzed by using descriptive statistics. The results of the research 1) found that 70.60% of farmers were male with the average age of 54.04 years old, 27.8% completed primary school level with the average member in the household of 3.94 people, and 74.30 % were members of the group. They had the average experience in oil palm production of 12.05 years, had the average agricultural work area of 15.13 Rai, had the average oil palm production area of 9.21 Rai, earned the average income from oil palm selling of 108,034.76 Baht/year, and earned the average income from outside of the agricultural sector of 99,385.03 Baht/year. 2) Farmers had knowledge regarding the application of the fertilizer according to soil analysis to reduce costs in oil palm production, overall, at the high level. They practiced the application of fertilizer according to soil analysis for cost reduction in oil palm production, overall, at the high level. 3) Farmers received the extension on the application of fertilizer according to soil analysis, overall, was at the high level. They needed the extension in the application of the fertilizer according soil analysis, overall, at the high level and 4) Farmers faced with the problems regarding the extension on the application of fertilizer according to soil analysis for cost reduction in oil palm production, overall, at the high level. They agreed with the suggestions about the extension on the application fertilizer according to soil analysis for cost reduction in oil palm production, overall, at the high level.

Keywords: Agricultural extension, Application of fertilizer according to soil analysis, Oil palm production

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

ปาล์มน้ำมันเป็นหนึ่งในพืชเศรษฐกิจที่สำคัญทั้งในระดับโลกและระดับประเทศไทย เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ให้ปริมาณน้ำมันต่อหน่วยพื้นที่มากกว่าพืชน้ำมันชนิดอื่น ๆ โดยปาล์มน้ำมันสามารถผลิตได้เฉพาะในพื้นที่เขตร้อนชื้นเท่านั้น ซึ่งแหล่งผลิตปาล์มน้ำมันสำคัญอยู่ในภูมิภาคอาเซียน ในปี 2565 ทั่วโลกมีปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมัน 72.90 ล้านตัน ประเทศไทยผลิตปาล์มน้ำมันได้เป็นอันดับ 3 ของโลกถัดมาจากประเทศอินโดนีเซียและประเทศมาเลเซีย โดยความต้องการใช้ปาล์มน้ำมันของโลกอยู่ที่ 73.50 ล้านตัน ในประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตรวมทั้งประเทศ 6.08 ล้านไร่ ผลผลิต 16.79 ล้านตัน และคิดเป็น 2,764 กิโลกรัมต่อไร่ ซึ่งมีพื้นที่ปลูกมากในทางตอนใต้ของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดกระบี่ และจังหวัดชุมพร (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2564)

อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 27,954 ไร่ 2,107 ครัวเรือน (สำนักงานเกษตรอำเภอวังวิเศษ, 2565) ซึ่งการผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและมีรายได้ที่คุ้มกับการลงทุน เกษตรกรต้องเข้าใจในลักษณะของต้นปาล์มน้ำมัน มีการปรับปรุงสภาพพื้นที่ให้เหมาะสม การดูแลรักษาและการจัดการตามช่วงการเจริญเติบโต มีความรู้เกี่ยวกับการเกี่ยวผลผลิต การจัดการปุ๋ยและธาตุอาหาร ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรมีพฤติกรรมการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความจำเป็นทำให้ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมและต้นทุนที่สูง จากภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่ปุ๋ยเคมีมีราคาแพง ทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จะช่วยให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยได้ถูกสูตรและถูกอัตรา นอกจากจะทำให้ปาล์มได้รับธาตุอาหารอย่างเพียงพอแล้วยังสามารถลดต้นทุนการผลิตได้

จากเหตุผลข้างต้นนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญต่อเกษตรกรที่ผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่อำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง โดยหากยังมีการดำเนินการในสถานการณ์เช่นนี้ต่อไป อาจก่อให้เกิดการสิ้นเปลือง ในการลงทุนซื้อปุ๋ยใช้เกินความจำเป็นส่งผลทำให้ต้นทุนการผลิตสูงและให้ผลผลิตไม่เต็มที่จากการที่ธาตุอาหารไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงเห็นความสำคัญในการทำวิจัยการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลให้แก่เกษตรกรในการตัดสินใจใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมัน และได้ใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรต่อไป

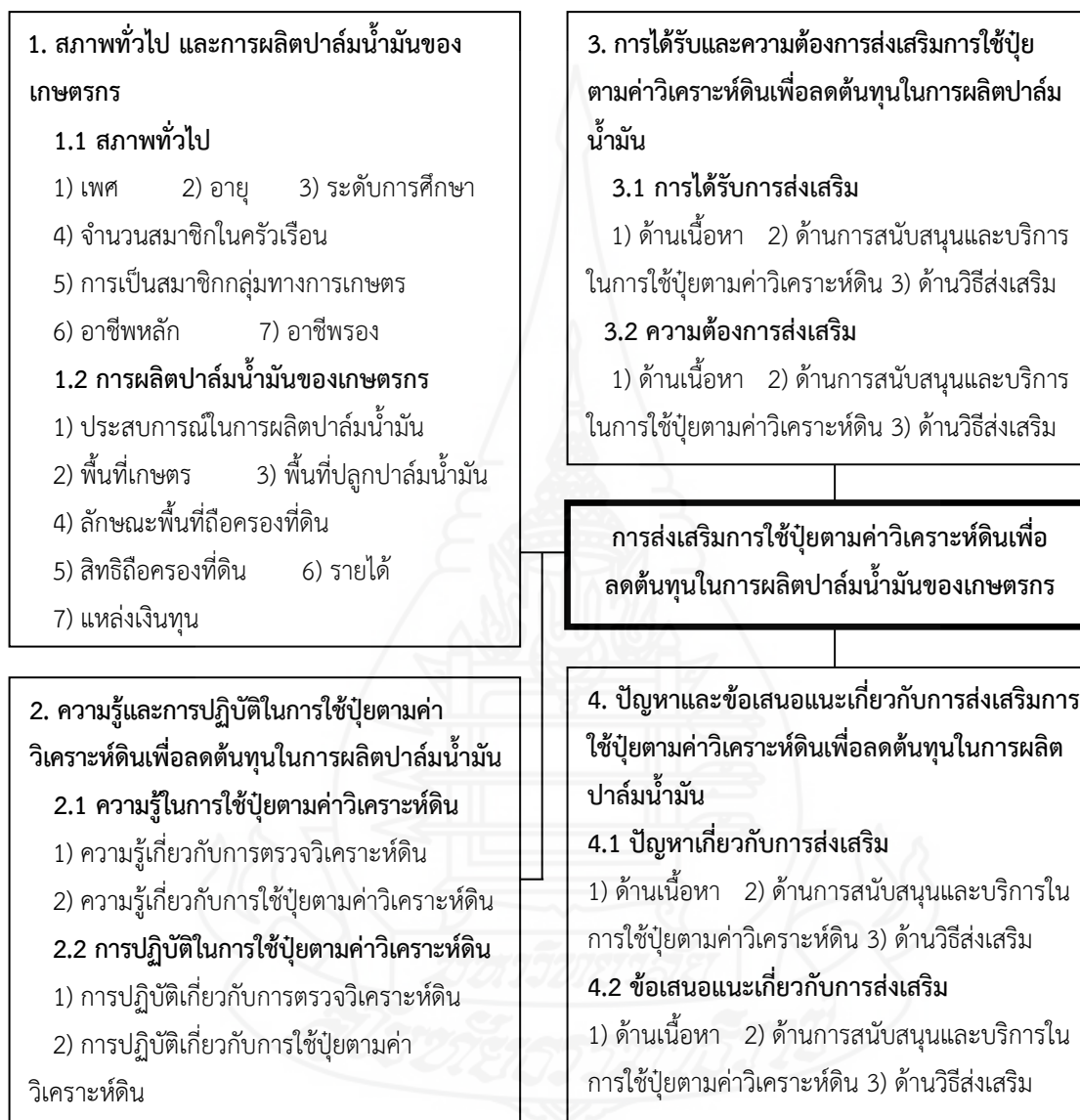
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป และการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาความรู้และการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาการได้รับและความต้องการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรในการวิจัย คือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอดงหลวง จังหวัดตรัง ที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรไว้กับกรมส่งเสริมการเกษตรในปี พ.ศ. 2565 จำนวน 2,107 ราย กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณตามวิธีการของทาร์โรวามาเน โดยกำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ จำนวน 187 ราย สุ่มตัวอย่างแบบง่ายตามรายชื่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

เกษตรกรแต่ละตำบลตามสัดส่วน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ โดยมีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายปิด และคำถามปลายเปิด แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ 1) สภาพทั่วไป และการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร 2) วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร 3) การได้รับและความต้องการ การส่งเสริมเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร และ 4) ปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ผู้วิจัยจึงได้ทำการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัยทั้ง 2 ชุด พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) คือ 0.95 และ ค่าความเที่ยงอยู่ในช่วง 0.896-0.969 ซึ่งค่าความตรงและความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์สูงกว่า 0.70 ผู้วิจัยสามารถนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ มีเกณฑ์การแปลความหมายโดยแบ่ง ช่วงคะแนน ดังนี้ $1.00 - 1.80 =$ น้อยที่สุด $1.81 - 2.60 =$ น้อย $2.60 - 3.40 =$ ปานกลาง $3.41 - 4.20 =$ มาก $4.21 - 5.00 =$ มากที่สุด

ผลการวิจัย

การส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอรังวิเศษ จังหวัดตรัง ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. สภาพทั่วไป และการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า เกษตรกร ร้อยละ 70.6 เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 54.04 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 27.8 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.94 คน เป็นสมาชิกกลุ่ม ร้อยละ 74.3 โดยเป็นกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 66.3 เกษตรกรส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพหลักของครัวเรือน คือ เกษตรกรรม ร้อยละ 74.3 มีประสบการณ์ในการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 12.05 ปี มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 15.13 ไร่ มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 9.21 ไร่ เกษตรกรทั้งหมดมีลักษณะพื้นที่ถือครองที่ดินเป็นของตนเอง มีสิทธิการถือครองที่ดินเป็น ส.ป.ก ร้อยละ 32.6 มีรายได้จากการขายปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 108,034.76 บาท/ปี มีรายได้จากนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 99,385.03 บาท/ปี มีแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่เป็นเงินทุนของตนเอง ร้อยละ 39.60

2. ความรู้และการปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า

2.1 ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 14.18 คะแนน โดยมีคะแนนที่เกษตรกรตอบถูกต้องต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 19 คะแนน ดังตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 ระดับความรู้เกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
n = 187

คะแนนที่ตอบถูก	ระดับความรู้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
0-4.99	น้อยที่สุด	0	0
5.00 – 8.99	น้อย	4	2.1
9.00 – 12.99	ปานกลาง	28	15.0
13.00 – 16.99	มาก	134	71.7
17.00 – 20.00	มากที่สุด	21	11.2
ค่าต่ำสุด = 6 คะแนน ค่าสูงสุด = 19 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 14.18 คะแนน SD = 2.330			

จากตารางที่ 1 พบว่า เกษตรกรมีความรู้เกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 14.18) โดยมีเกษตรกร ร้อยละ 71.7 ตอบถูก 13.00 – 16.99 คะแนนหรือมีความรู้ในระดับมาก รองลงมาคือ ร้อยละ 15.0 ตอบถูก 9.00 – 12.00 คะแนนหรือมีความรู้ในระดับปานกลาง ร้อยละ 11.2 ตอบถูก 17.00 – 20.00 คะแนนหรือมีความรู้ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 2.1 ตอบถูก 5.00 – 8.99 คะแนนหรือมีความรู้ในระดับน้อย โดยมีคะแนนที่เกษตรกรตอบถูกต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 19 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 14.18 คะแนน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.330

2.2 การปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า โดยภาพรวมเกษตรกรมีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คะแนนที่ปฏิบัติเฉลี่ย 6.80 คะแนน โดยมีจำนวนคะแนนที่ปฏิบัติต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 10 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

n = 187

คะแนนที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
0 – 1.99	น้อยที่สุด	0	0
2.00 – 3.99	น้อย	9	4.8
4.00 – 5.99	ปานกลาง	58	31.0
6.00 – 7.99	มาก	96	51.4
8.00 – 10.00	มากที่สุด	24	12.8
ค่าต่ำสุด = 3 คะแนน ค่าสูงสุด = 10 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 6.80 คะแนน SD = 1.460			

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

จากตารางที่ 2 พบว่า เกษตรกรมีระดับการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 6.80) โดยเกษตรกรร้อยละ 51.4 มีคะแนนปฏิบัติ 6.00 - 7.99 คะแนน หรือปฏิบัติอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ร้อยละ 31.0 มีคะแนนที่ปฏิบัติ 4.00 - 5.99 คะแนนหรือปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 12.8 มีคะแนนที่ปฏิบัติ 8.00 - 10.00 คะแนนหรือปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด และ ร้อยละ 4.8 มีคะแนนที่ปฏิบัติ 2.00 - 3.99 คะแนนหรือปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย โดยมีจำนวนคะแนนที่ปฏิบัติต่ำสุด 3 คะแนน สูงสุด 10 และคะแนนที่ปฏิบัติเฉลี่ย 6.80 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.460

3. การได้รับและความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

3.1 การได้รับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับการได้รับการส่งเสริมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 16.71 คะแนน โดยได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด 8 คะแนน สูงสุด 23 คะแนน มีการได้รับการส่งเสริมด้านเนื้อหาความรู้เรื่องปุ๋ยแต่ละชนิด หลักการและการนำไปใช้งาน เป็นอันดับ 1 ร้อยละ 67.4 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการได้รับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

n = 187

คะแนนที่ตอบ	ระดับการได้รับการส่งเสริม	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
0-5.99	น้อยที่สุด	0	0
6.00 - 10.99	น้อย	4	2.1
11.00 - 15.99	ปานกลาง	43	23.0
16.00 - 20.99	มาก	125	66.9
21.00 - 25.00	มากที่สุด	15	8.0
ค่าต่ำสุด = 8 คะแนน ค่าสูงสุด = 23 คะแนน ค่าเฉลี่ย = 16.71 คะแนน SD = 2.907			

จากตารางที่ 3 พบว่า เกษตรกรมีระดับการได้รับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 16.71) โดยเกษตรกร ร้อยละ 66.9 ได้รับการส่งเสริมอยู่ในระดับมากมีคะแนน 16.00 - 20.99 คะแนน รองลงมาคือ ร้อยละ 23.0 ได้รับการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลางมีคะแนน 11.00 - 15.99 คะแนน ร้อยละ 8.0 ได้รับการส่งเสริมอยู่ในระดับมากที่สุดมีคะแนน 21.00 - 25.00 คะแนน และร้อยละ 2.1 ได้รับการส่งเสริมอยู่ในระดับน้อยมีคะแนน 6.00 - 10.99 คะแนน โดยได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด 8 คะแนน สูงสุด 23 คะแนน และมีคะแนนเฉลี่ย 16.71 คะแนน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.907

3.2 ความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า ในภาพรวมมีระดับความต้องการอยู่ในระดับมาก โดยมีประเด็นความต้องการการสนับสนุนและการบริการ เป็นอันดับ 1 รองลงมาความต้องการด้านเนื้อหาความรู้เรื่องปุ๋ยและความต้องการด้านวิธีการส่งเสริม ตามลำดับ ดังตารางที่ 4

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 4 สรุปความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

n = 187

ความต้องการ	$\bar{x}$ (SD)	ความหมาย	อันดับ
1. เนื้อหาด้านวิชาการ	3.87 (1.029)	มาก	2
2. การสนับสนุนและการบริการ	3.90 (1.005)	มาก	1
3. วิธีการส่งเสริม	3.64 (1.087)	มาก	3
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.80 (1.040)	มาก	

จากตารางที่ 4 สรุปความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อำเภอลำลูกเกด จังหวัดตรัง สรุปได้ดังนี้ เกษตรกรมีความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า เกษตรกรมีความต้องการในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ ความต้องการการสนับสนุนและการบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.90) ความต้องการเนื้อหาด้านวิชาการ (ค่าเฉลี่ย 3.87) และความต้องการวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.64) ตามลำดับ

4. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

4.1 ปัญหาในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีระดับปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาด้านเนื้อหา เป็นอันดับ 1 รองลงมาปัญหาด้านการสนับสนุนและการบริการ และปัญหาด้านวิธีการส่งเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

4.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะในด้านเนื้อหา เป็นอันดับ 1 รองลงมาข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนและการบริการ และข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริม ตามลำดับ ดังตารางที่ 5

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ตารางที่ 5 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์ม
น้ำมันของเกษตรกร

n = 187

ด้าน	ปัญหา			ข้อเสนอแนะ		
	$\bar{x}$ (SD)	ความหมาย	อันดับ	$\bar{x}$ (SD)	ความหมาย	อันดับ
1. ด้านเนื้อหา	3.65 (1.106)	มาก	1	4.03 (0.902)	มาก	1
2. ด้านการสนับสนุนและการบริการ	3.64 (1.074)	มาก	2	3.91 (0.948)	มาก	2
3. ด้านวิธีการส่งเสริม	3.28 (1.154)	ปานกลาง	3	3.69 (1.126)	มาก	3
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.52 (1.111)	มาก		3.88 (0.992)	มาก	

จากตารางที่ 5 สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร สรุปได้ดังนี้ เกษตรกรมีปัญหากับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.88) เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ปัญหา ด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 3.65) ด้านการสนับสนุนและการบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.64) และปัญหาด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.28) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ และเกษตรกรเห็นด้วยกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร อยู่ในระดับมากทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ ข้อเสนอแนะด้านเนื้อหา (ค่าเฉลี่ย 4.03) ข้อเสนอแนะด้านการสนับสนุนและการบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.93) และข้อเสนอแนะด้านวิธีการส่งเสริม (ค่าเฉลี่ย 3.69) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. สภาพทั่วไป และการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

พบว่า เกษตรกรเป็นเพศชาย ร้อยละ 70.60 มีอายุเฉลี่ย 54.04 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 27.80 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.94 คน เกษตรกรร้อยละ 74.30 เป็นสมาชิกกลุ่ม โดยส่วนมากเป็นกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 66.30 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 74.30 มีประสบการณ์ในการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 12.05 ปี มีเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 15.13 ไร่ โดยเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมัน เฉลี่ย 9.21 ไร่ มีสิทธิการถือครองที่ดินเป็น ส.ป.ก ร้อยละ 32.60 มีรายได้จากการขายปาล์มน้ำมันในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 108,034.76 บาท มีรายได้นอกภาคการเกษตรในรอบปีที่ผ่านมาเฉลี่ย 99,385.03 บาท และ ใช้เงินทุนตนเอง ร้อยละ 39.60 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ กันแสงแก้ว (2562, น. 53) ได้ศึกษาการปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 53.51 ปี เกษตรกรจบการศึกษาระดับประถมศึกษา สอดคล้องกับเพชรรัตน์ แสงทอง (2560) พบว่า เกษตรกรมีประสบการณ์ทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 12.34 ปี และสอดคล้องกับ เพ็ญประภา พงษ์ภา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

(2562, น. 81) ได้ศึกษาการส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันตามหลักบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) ในอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ พบว่า เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 15.75 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงานหนักในบางกิจกรรมทำให้เพศชายจึงมีความเหมาะสม และจังหวัดตรังมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากเป็นอันดับ 5 ของประเทศไทย และเป็นพืชเศรษฐกิจ ที่สำคัญอันดับ 2 ของจังหวัดตรังรองจากยางพารา พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. ความรู้และการปฏิบัติในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมเกษตรกรส่วนมากมีความรู้ความเข้าใจ จากคำถามที่ตอบได้ถูกต้องมากที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในปาล์มน้ำมันจะทำให้เกษตรกรลดค่าใช้จ่ายในการใส่ปุ๋ยและเพิ่มประสิทธิภาพของผลผลิต รองลงมา คือ ธาตุอาหารหลักของพืช คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม และการเก็บตัวอย่างดินที่เหมาะสมคือเวลาก่อนใส่ปุ๋ย ส่วนการปฏิบัติเกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน พบว่า ส่วนใหญ่ศึกษาวิธีการเก็บตัวอย่างดินเพื่อนำไปวิเคราะห์ค่าความอุดมสมบูรณ์ของดิน และ ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรกฤษณ์ กันแสงแก้ว (2562) พบว่า เกษตรกรร้อยละ 64.4 ใส่ปุ๋ยตามลักษณะแสดงอาการขาดธาตุอาหารโดยสังเกตจากสีของใบปาล์ม รองลงมา ร้อยละ 20.2 ใส่ปุ๋ยตามประสบการณ์ และเกษตรกรร้อยละ 13.4 ใส่ปุ๋ยตามค่าการวิเคราะห์ดิน ในส่วนของการใช้ปุ๋ย เกษตรกรร้อยละ 65.2 ใช้แม่ปุ๋ยเป็นหลัก เกษตรกรร้อยละ 40.10 ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมด้วย และเกษตรกรร้อยละ 46.2 ใส่ปุ๋ยเคมี 2 ครั้งต่อปี รองลงมา ร้อยละ 44.5 ใส่ปุ๋ยเคมี 3 ครั้งต่อปี ทั้งนี้เนื่องจาก กรมส่งเสริมการเกษตรได้เล็งเห็นความจำเป็นที่จะยกระดับความรู้เรื่องดินและปุ๋ยให้กับเกษตรกรและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสมเพื่อลดต้นทุนการผลิต โดยจะมีการให้บริการด้านดินและปุ๋ยแก่เกษตรกรในชุมชน มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้านดินและปุ๋ยให้แก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไป การดำเนินกิจกรรม การเก็บตัวอย่างดิน ฯลฯ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน

3. การได้รับและความต้องการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีการได้รับการส่งเสริมและมีความต้องการในการส่งเสริมเรื่องความรู้เรื่องปุ๋ยแต่ละชนิด หลักการและการนำไปใช้งานการบริการเกี่ยวกับการถ่ายทอดความรู้การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การติดต่อผ่านทางโทรศัพท์โดยตรง การส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้โดยการฝึกอบรม การให้ความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพล คุ่มภัย (2563, น. 77-78) พบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านเนื้อหาในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการเกี่ยวกับสื่อ รูปแบบการส่งเสริม วิธีการส่งเสริม วิทยากรในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน คือ มีความต้องการให้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมฯ เยี่ยมเยียนในพื้นที่ ในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน รูปแบบการส่งเสริมต้องการรูปแบบกลุ่มคือการฝึกอบรมให้ความรู้ และมีความต้องการการส่งเสริมแบบมวลชนในประเด็นสื่อรายการโทรทัศน์และวิดีโอ แผ่นพับความรู้ และวิทยุกระจายเสียง ทั้งนี้เนื่องจาก ในปัจจุบันมีหน่วยงานบริการความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และผลิตภัณฑ์ปาล์มน้ำมันจำหน่ายให้แก่เกษตรกรตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง ตลอดจนนโยบายรัฐบาลสนับสนุน การพัฒนาการเกษตรอย่างครบวงจร แต่เกษตรกรอาจจะยังขาดความมั่นใจในการปฏิบัติตัว เช่น อัตราการใช้ปุ๋ยช่วงเวลาการใช้ และขาดความรู้เรื่องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ดิน ดังนั้น หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เพื่อลดต้นทุนการผลิตอย่างสม่ำเสมอ แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ และกลุ่มยุวเกษตรกร รวมถึงการจัดทำแปลงเรียนรู้และแปลงสาธิต การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

4. ปัญหา และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร คือ เกษตรกรมีปัญหาในการใช้ปุ๋ยเรื่องขาดความรู้เกี่ยวกับการคำนวณปุ๋ยและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ขาดการให้บริการในการตรวจวิเคราะห์ดิน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่ และ ขาดการส่งเสริมผ่านทางคลิปวิดีโอเพื่อเผยแพร่ความรู้ผ่านทางออนไลน์มากที่สุด และ พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร คือ เกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการจัดอบรม ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการคำนวณปุ๋ย การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินให้เกษตรกร ควรมีหน่วยงานราชการเข้ามาสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรส่งเสริมและติดตามเกษตรกรอย่างต่อเนื่อง ควรมีการส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในกลุ่ม/ชุมชน ควรมีการส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนพล คุ่มภัย (2563, น.81) พบว่าเกษตรกรมีปัญหาการขาดวัตถุดิบในการผลิตปุ๋ย เกษตรกรขาดความรู้ในเรื่องการผลิต การใช้ปุ๋ยอย่างถูกวิธี การตรวจวิเคราะห์ดินในห้องปฏิบัติการ มีราคาแพงและขาดการทัศนศึกษาดูงาน ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่าเกษตรกรมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานราชการควรจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนแก่เกษตรกรในพื้นที่ หน่วยงานราชการควรจัดให้มีการทัศนศึกษาดูงานแก่เกษตรกรที่สนใจ เพื่อดูงานในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จและนำมาปรับใช้เป็นแปลงต้นแบบในการปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้เนื่องจาก ปัจจุบันสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินยังมีค่อนข้างจำกัด เกษตรกรต้องการให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การประชาสัมพันธ์ด้วยวาจาผ่านการลงพื้นที่ของหน่วยงาน การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุสำหรับเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่การประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรทุกคนได้รับรู้รับทราบร่วมกัน และเห็นถึงความสำคัญของการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง พบว่าประเด็นที่สำคัญที่ควรเสนอแนะไว้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

เกษตรกรควรมีการพัฒนาตนเองในการเข้าถึงแหล่งความรู้ต่าง ๆ โดยสามารถหาความรู้ได้จากเจ้าหน้าที่ การอบรม การประชุม การศึกษาดูงาน รวมถึงการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารเพิ่มเติมจากแหล่งสื่อออนไลน์ ได้ด้วยตนเอง และนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป หากเกษตรกรมีการปรับตัวยอมรับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ก็จะเป็นประโยชน์ต่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

ตนเองอย่างยิ่งต่อการพัฒนาอาชีพของตนเอง เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรยังขาดการศึกษาหาความรู้ในด้านการใส่ปุ๋ย และด้านการเก็บตัวอย่างดินเพื่อนำไปวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร

1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรมีการให้ความรู้ในการเก็บตัวอย่างดิน และให้คำแนะนำหลังจากได้ผลของค่าวิเคราะห์ดินมาแล้ว เพื่อที่เกษตรกรจะได้ใส่ปุ๋ยได้อย่างถูกต้องและตรงตามความต้องการของปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่ได้ตรวจวิเคราะห์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรยังขาดความรู้ความเข้าใจในด้านการเก็บตัวอย่างดิน การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้อง รวมถึงสูตรปุ๋ยแต่ละชนิดที่พืชต้องการ

2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็ควรที่จะปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรมีการเพิ่มช่องทางการส่งเสริมผ่านสื่อออนไลน์มากขึ้น เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการของเกษตรกร ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็ควรที่จะส่งเสริมรายบุคคล และส่งเสริมแบบกลุ่มบุคคล ควบคู่กันไปด้วย รวมถึงมีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างแรงกระตุ้น และสามารถขยายไปสู่เกษตรกรกลุ่มอื่น ๆ ต่อไป เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า สื่อออนไลน์เป็นแหล่งความรู้ที่เกษตรกรได้รับข้อมูลมากที่สุด

3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรให้ความรู้ด้านปุ๋ยแต่ละชนิดที่พืชต้องการ และควรมีการเปรียบเทียบผลผลิตระหว่างการใส่ปุ๋ยทั่วไปกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน จะทำให้เกษตรกรเห็นถึงข้อดีของการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีความต้องการด้านความรู้วิชาการเกี่ยวกับการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

4) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรจัดให้มีข่าวสาร ความรู้ ทางสื่อ ออนไลน์ เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก วิดีโอ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายสะดวกและรวดเร็ว ตามที่เกษตรกรเสนอแนะ

5) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมควรส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีให้ทันสมัย และควรจัดทำแปลงสาธิตหรือแปลงเรียนรู้ ให้เกษตรกรได้ศึกษาและเห็นการปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปรับใช้ได้จริง ตามที่เกษตรกรมีข้อเสนอแนะควรจัดตั้งศูนย์ดินปุ๋ยชุมชนให้ครอบคลุมในพื้นที่ เพื่อเกษตรกรจะได้มีแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีในการผลิตพืช

1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1) หน่วยงานภาครัฐและผู้ที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้มีการใช้ชุดตรวจสอบปริมาณธาตุอาหารในดินอย่างง่าย เพื่อให้ทราบระดับของปริมาณธาตุอาหารในดินเบื้องต้นได้ จากนั้นจึงนำไปเทียบกับ ค่าแนะนำการใส่ปุ๋ยตามระดับของปริมาณธาตุอาหารที่ตรวจสอบได้ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรขาดความรู้เกี่ยวกับการคำนวณปุ๋ยและการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

2) กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมพัฒนาที่ดิน ควรมีการบูรณาการร่วมกัน คิดหาวิธีการที่ง่าย สะดวก และรวดเร็วขึ้นในการตรวจวิเคราะห์ดิน รวมทั้งติดตามและให้คำแนะนำแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรขาดการให้บริการในการตรวจวิเคราะห์ดิน

3) กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมพัฒนาที่ดิน ควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรในรูปแบบรายบุคคล หรือแบบกลุ่ม ทั้งในด้านความรู้ เรื่องการผลิต และวัสดุการผลิตต้นแบบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกษตรกรหันมาสนใจการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าเกษตรกรขาดการศึกษาดูงานนอกสถานที่และการถ่ายทอดความรู้ผ่านช่องทางต่างๆ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง ด้วยวิธีการวิจัยและเทคนิคการวิจัยอื่นที่เหมาะสมเพื่อการได้ข้อมูลที่ถูกต้องและ มีผลการวิจัยที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2 ในการศึกษาครั้งนี้จำกัดเฉพาะเกษตรกรในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรังเท่านั้น ดังนั้นควรมีการกระจายกลุ่มตัวอย่างไปยังอำเภออื่น หรือ จังหวัดใกล้เคียงด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่างและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอวังวิเศษ จังหวัดตรัง เช่น ปัจจัยด้านความรู้และแหล่งที่มาของความรู้ และปัจจัยด้านความยุ่งยากและความเป็นประโยชน์ของการใช้ปุ๋ยเพื่อลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะเป็นส่วนสำคัญและมีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน

2.4 ควรมีการศึกษาแนวทางในการส่งเสริมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรทุกภาคเพื่อจะได้นำผลและรูปแบบที่ศึกษาได้นั้นมาเป็นแนวทางกลางสำหรับเกษตรกรในแต่ละพื้นที่ที่จะได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในแต่ละพื้นที่ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2566). ผลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ตามที่ดัดแปลง ปี 2565. สืบค้นเมื่อ 18 มีนาคม 2566, จาก <http://www.farmer.doae.go.th>
- จักรกฤษณ์ กันแสงแก้ว. (2562). การปฏิบัติตามมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนของเกษตรกรรายย่อย ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- เพชรรัตน์ แสงทอง. (2560). การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภอบางขัน จังหวัดนครศรีธรรมราช. ใน การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน, ครั้งที่ 14, (3836-3843) เพ็ญประภา แพงภูงา. (2562). การส่งเสริมการผลิตปาล์มน้ำมันตามหลักบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning) ในอำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่. (วิทยานิพนธ์ ปริญญา มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นายรัตนพล คุ่มภัย. (2563). การส่งเสริมใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอำเภอตะกั่วทุ่ง จังหวัดพังงา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและ สหกรณ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2564). สถานการณ์สินค้าเกษตรที่สำคัญและแนวโน้ม ปี 2565. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2565). ข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตร ราคาสินค้ารายเดือนประจำปี 2565. สืบค้นจาก <https://www.oae.go.th/view/1/ราคาสินค้าเกษตร/TH-TH>.
- สำนักงานเกษตรอำเภอวังวิเศษ. (2565). แผนพัฒนาการเกษตรอำเภอวังวิเศษ ปี 2566. ตรัง: สำนักงานเกษตร จังหวัดตรัง.